

عنوان مقاله:

تاملی در سیر تحول القاب و عناوین فرمانده کل سپاه، در عصر ساسانی

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش های علوم تاریخی، دوره 14، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسندگان:

ابوالفضل محمد کریمی - دانشجوی دکتری تاریخ ایران قبل از اسلام، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران

جواد هروی - عضو هیئت علمی گروه تاریخ دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران

میرزا محمد حسنی - استادیار گروه تاریخ، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود

خلاصه مقاله:

از جمله مناصب درجه اول در دربار شاهنشاهی ساسانی، فرمانده کل سپاه بود. فرمانده کل سپاه توسط پادشاه انتخاب، و اغلب یکی از اعضای خاندان های اشرافی بود. به عقیده برخی از پژوهشگران تا پیش از سلطنت خسرو انوشیروان، فرمانده کل سپاه برعهده ایران سپاهید بود، و پس از اصلاحات نظامی خسرو اول این عنوان منسوخ و چهار سپهبد جایگزین آن شد. این در حالی است که این باور مغایر با برخی گزارش های برجای مانده از متون تاریخی و شواهد باستان شناختی است. از این روی در مقاله حاضر کوشش شده با رویکردی توصیفی و تحلیلی، و بهره گیری از منابع تاریخی و باستانشناختی، القاب و عناوین فرمانده کل سپاه در ادوار مختلف عصر ساسانی مورد بررسی قرار گیرد. یافته های این پژوهش بیانگر این است که، عنوان ایران سپاهید در دوره ی نخستین و میانی شاهنشاهی ساسانی مرسوم نبوده، و به نظر می رسد در سال های نخستین، هزاربد و در دوره میانی ارتشتاران سالار، لقب فرمانده کل سپاه بوده است. همچنین در سال های پایانی شاهنشاهی ساسانی و با انجام اصلاحات نظامی توسط خسرو انوشیروان، لقب ارتشتاران سالار منسوخ و به جای آن چهار سپاهید با لقب ایران-سپاهید جایگزین شد. علاوه بر این خواهیم دید که، قدرت ایران سپاهیدها پس از اصلاحات خسرو اول، نه تنها کاهش نیافت بلکه به دلیل برخورداری از اختیارات کشوری و لشگری افزایش هم یافت.

کلمات کلیدی:

واژگان کلیدی: ایرانسپاهید، ارتشتارانسالار، هزاربد، خسرو انوشیروان، ساسانیان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1600012>

